

Навіть війна не знищить театр

~

Even war cannot destroy theatre

Divadlo nedokáže zničit ani válka

by

Yuliya Nayda, Andrii Sokolov

Ukrainske Radio Chernihiv

SYNOPSIS

Навіть війна не знищить театр

Репортаж присвячений Міжнародному дню театру та стійкості колективу Чернігівського драмтеатру після ракетного удару 19 серпня 2023 року. Попри значні руйнування основної зали та даху, заклад продовжує роботу завдяки допомозі міжнародних партнерів і облаштуванню нових сценічних просторів. Директорка Оксана Тунік-Фриз провела екскурсію закладом, показавши «Білу залу» (колишню декораційну) та підвальну сцену, де вистави тривають навіть під час повітряних тривог. Глядачі та актори стикаються з психологічним навантаженням через загрози обстрілів, проте театр залишається місцем сили. Трупа значно порідшала: 19 працівників пішли на фронт, один із них, Петро Великий, загинув, а ще один зник безвісти. Попри аварійний стан частини будівлі, театр готується до повної реконструкції після перемоги та продовжує дарувати глядачам мистецтво, підтверджуючи, що війна не може зупинити життя.

Even war cannot destroy theatre

The report is dedicated to World Theatre Day and the resilience of the Chernihiv Drama Theatre staff following the missile strike in August 2023. Despite significant damage to the main hall and the roof, the institution continues to operate thanks to support from international partners and the creation of new performance spaces. Director Oksana Tunik-Fryz provided a tour of the facility, showcasing the "White Hall" (formerly a scenery room) and a basement stage where performances continue even during air raids. While audiences and actors face psychological stress due to the threat of shelling, the theatre remains a place of strength. The troupe has been significantly reduced: 19 employees joined the defense forces, one of whom, Petro Velykyi, was killed in action, and another is missing. Despite the structural damage to parts of the building, the theatre is preparing for a full reconstruction after victory and continues to offer art to its audience, proving that war cannot stop life.

Divadlo nedokáže zničit ani válka

Reportáž je věnována Světovému dni divadla a odolnosti zaměstnanců Černihivského dramatického divadla po raketovém útoku v srpnu 2023.

Navzdory značnému poškození hlavního sálu a střechy divadlo dál funguje, a to díky podpoře mezinárodních partnerů a také vynalézavosti při vytvoření nových prostor pro představení.

Ředitelka Oksana Tunik-Fryz nás provedla po areálu a představila nám Bílý sál (dříve sklad kulís) a sál v suterénu, kde se představení konají i během náletů.

Zatímco diváci i herci čelí psychickému stresu kvůli hrozbě ostřelování, divadlo zůstává místem síly. Soubor se výrazně zmenšil: devatenáct zaměstnanců se připojilo k obranným silám, jeden, Petro Velykyj, padl v boji a další je pohřešovaný. Navzdory strukturálním škodám na částech budovy se divadlo připravuje na kompletní rekonstrukci hned po vyhrané válce. Teď ale dál nabízí svému publiku umění a tím dokazuje, že válka život nemůže zastavit.

Original script

Андрій (0:00 - 0:13):

Сьогодні Міжнародний день театру, і ми з моєю колегою Юлією Найдодою вирішили провести цей день з нашими театрами в Чернігівському обласному українському музично-драматичному театрі імені Шевченка.

Юлія (0:13 - 0:29):

Саме цей театр постраждав під час ракетного удару по Чернігову 19 серпня 2023 року. У приміщенні театру був ремонт, допомогли його зробити міжнародні партнери. Театр продовжує жити і не тільки жити, він продовжує радувати свого глядача.

Андрій (0:29 - 0:38):

Нашим гідом по театру сьогодні буде директор-художній, керівник цього культурного закладу Оксана Тунік-Фриз. Тож давайте зайдемо всередину.

Оксана (0:38 - 1:50):

Четвертий поверх драмтеатру. Ми дуже часто відкриваємо вікно, щоб чути, як звучить Чернігів, наше місто. І тут зазвичай ми чуємо ввечері, як люди спілкуються на вулиці, як газують мотоцикли, як живе місто, чим живе. А інколи, коли відкрите вікно, місто чує нас, бо тут відбуваються і хоріві, і оркестрові репетиції. Під час ракетного обстрілу в 2023 році ми втратили основне приміщення, нашу залу, можливість там робити вистави, але колектив не хотів втрачати час. І тому цю декораційну залу ми використали як сценічний простір. Назвали її білою залюю, і тут відбуваються вистави. В нас взагалі в театрі зараз тимчасовий дах, який покликаний зберегти театр, і ми чекаємо нашої перемоги, закінчення війни. Тоді вже буде повна реконструкція театру, але наразі це тимчасова конструкція, яка дає нам можливість існувати. Зараз ми йдемо нашими сходами, так звучать наші сходи. Це наш третій поверх. І тут працюють наші дів чата, які забезпечують творчий процес. Це костюмери, які готують вистави, які готують костюми.

Юлія (1:50 - 2:11):

Тут деякі приміщення просто заповнені вбранням. Я думаю, що такому гардеробу позаздрить будь-яка пані. Тут поруч із крилами Янгола висить шляпа мушкетера, панянські вбрання.

Андрій (2:11 - 2:15):

Капелюхи чоловічі, жіночі, краватки.

Юлія (2:15 - 2:16):

Взуття.

Оксана (2:16 - 2:28):

Ви чуєте, як працівники цехів завжди в курсі того, що відбувається на сцені. От трансляція йде, дівчатка працюють і контролюють, що там.

English script

Andrii (0:00 - 0:13):

Today is International Theater Day, and my colleague Yuliia Naida and I decided to spend this day with our theater professionals at the Chernihiv Regional Ukrainian Music and Drama Theater named after Shevchenko.

Yuliia (0:13 - 0:29):

This very theater was damaged during the missile strike on Chernihiv in August 19, 2023. There were repairs in the theater building, and international partners helped to carry them out. The theater continues to live, and not just live – it continues to delight its audience.

Andrii (0:29 - 0:38):

Our guide in the theater today will be the artistic director and manager of this cultural institution, Oksana Tunik-Fryz. So, let's go inside.

Oksana (0:38 - 1:50):

The fourth floor of the drama theater. We very often open the window to hear how Chernihiv, our city, sounds. And here we usually hear how people talk on the street in the evening, how motorcycles engines roar, how the city lives, what it lives by. And sometimes, when the window is opened, the city hears us, because choral and orchestral rehearsals take place here. During the missile attack in 2023, we lost the main premises, our hall, the opportunity to perform there, but the team did not want to waste time. And so we used this decoration hall as a stage space. We called it the White Hall, and performances take place here. In general, we currently have a temporary roof on the theater, which is intended to preserve the theater, and we are waiting for our victory, for the end of the war. Then there will be a full reconstruction of the theater, but for now, this is a temporary structure that gives us the opportunity to exist. Now we are walking down our stairs – this is how our stairs sound. This is our third floor. And our girls work here, ensuring the creative process. These are costumers who prepare performances, who prepare costumes.

Yuliia (1:50 - 2:11):

Some rooms here are simply filled with outfits. I think any lady would envy such a wardrobe. Here, next to the Angel's wings, a musketeer's hat hangs, noblewomen's outfits.

Andrii (2:11 - 2:15):

Hats for men and women, ties.

Yuliia (2:15 - 2:16):

Shoes.

Oksana (2:16 - 2:28):

You hear how the workers of the departments are always aware of what is happening on the stage. There's a broadcast going on, the girls are working and monitoring what's there.

Юлія (2:28 - 2:36):

Тут, до речі, стіни просто заклеєні афішами різних років, різних вистав.

Оксана (2:36 - 2:46):

Зараз ми наближаємося до пошивочного цеху. Можна почути, як він звучить. Це парує наш пристрій, праска.

Юлія (2:46 - 2:55):

Репетиція вже розпочалася. Ми в святому місці театру, ми на сцені.

Хор співає (2:55 - 3:08):

Юлія (3:08 - 3:17):

І серед акторів ми також бачимо наших друзів, зокрема Станіслав Аракілян. Актор, це наш друг. Що для тебе твоя робота?

Станіслав (3:17 - 3:25):

Можливість підтримувати тил, підтримувати близьких військових, які на війні захищають нас. Це можливість дати їм енергію, силу і любов.

Оксана (3:25 - 3:32):

Зараз ми зайшли в те місце, де вже перебувають безпосередньо глядачі. Тут інша атмосфера, інший навіть запах.

Андрій (3:32 - 3:34):

До речі, чим пахне театр?

Оксана (3:34 - 3:57):

Ой, ви знаєте, тут зала, вона має свій запах. Я думаю, що це запах театральної історії зберігається, як в тканині, напевно, в цих килимах, в самій будові. Інколи, коли багато глядачів, і в нас працює наш буфет, є запах кави додається сюди. Тобто тут різні аромати, які, в принципі, вплітаються в основний аромат, аромат партеру нашого театру.

Юлія (3:57 - 4:00):

Театру 100 років, будівлі більше 60.

Оксана (4:00 - 4:01):

Так, так.

Юлія (4:01 - 4:08):

Що в театрі залишається незмінним, а що після ракетного удару змінилося назавжди?

Yuliia (2:28 - 2:36):

By the way, the walls here are covered with posters of different years and different performances.

Oksana (2:36 - 2:46):

Now we are approaching the sewing workshop. You can hear how it sounds. This is our device steaming, the iron.

Yuliia (2:46 - 2:55):

The rehearsal has already begun. We are in the sacred place of the theater; we are on the stage.

Choir singing (2:55 - 3:08):

Yuliia (3:08 - 3:17):

And among the actors, we also see our friends, in particular, Stanislav Arakilian. An actor, he is our friend. What is your job for you?

Stanislav (3:17 - 3:25):

An opportunity to support our loved ones, to support the families and friends of our military who are defending us at war. It's an opportunity to give them energy, strength, and love.

Oksana (3:25 - 3:32):

Now we have entered the place where the audience is directly located. There is a different atmosphere here, even a different smell.

Andrii (3:32 - 3:34):

By the way, what does a theater smell like?

Oksana (3:34 - 3:57):

Oh, you know, this hall has its own smell. I think it's the smell of theatrical history preserved, probably in the fabric, in these carpets, in the building itself. Sometimes, when there are many spectators and our buffet is open, the smell of coffee is added here. That is, there are different aromas that, in principle, are woven into the main aroma, the aroma of our theater's stalls.

Yuliia (3:57 - 4:00):

The theater is 100 years old, the building is more than 60.

Oksana (4:00 - 4:01):

Yes, yes.

Yuliia (4:01 - 4:08):

What remains unchanged in our theater, and what has changed forever after the missile strike?

Оксана (4:08 - 5:20):

Наш театр є професійним, академічним, українським музично-драматичним театром. Відповідно, оця основа професійності має залишатися попри все. Навіть якщо руйнується будова, залишаються професійні актори, які продовжують свою роботу. І ми це успішно продемонстрували. Театр існував і не тільки в цій будові, як ви розумієте, так, в інших приміщеннях. Тому довкола професійності вибудовується все інше. Зараз ми, на жаль, потрапляємо в нашу болючу точку. Вона звучить таким відлунням, але відлунням дуже болючим для нас. Ви можете бачити зруйнована зала, зруйнований дах. Знову ж таки, повторюся, що над цією частиною також тимчасовий дах. Ця історія, вона, на жаль, наслідки в такому первозданному вигляді. Якщо там ми зробили певні реконструкції, зробили тимчасові стелі, то тут ви бачите так, як воно є. Ця частина театру потребує реконструкції. Ми невпинно шукаємо донорів, для того щоб привести цю частину в порядок. Вона наразі є аварійною, і доступ людей тут заборонений.

Андрій (5:20 - 5:26):

Що сьогодні для театру складніше – зібрати повну залу чи утримати склад трупи?

Оксана (5:26 - 6:32):

З одного боку, безумовно, є психологічний бар'єр глядачів, які до сьогоднішнього дня не можуть оговтатися від тієї трагедії, яка відбулася. І, на жаль, дуже часто люди асоціюють саме от безпекові моменти, тривоги саме з тим, що відбулося в театрі. І дуже часто є така історія, коли ми можемо почати захід, потім під тривогами захід переривається, потім ми відновлюємо, потім знову. Тобто, це дуже складне емоційне навантаження як на глядача, так і, безумовно, і на трупу. Другий бік – це сама трупа. 19 працівників театру пішли боронити країну. На жаль, один з них загинув - Петро Великий. І він вже не повернеться ніколи. Один працівник знаходиться зниклим безвісти. І ми абсолютно впевнені, що ми його дочекаємося і знайдемо. Ми його дуже чекаємо. А 17 воїнів продовжують боронити країну. І тому ось 17 одиниць працівників театру – сьогодні на фронті. Відповідно, трупа збідніла. Ми зараз спускаємося нижче і нижче. Проходимо повз сцену, як ви чуєте. От ви бачите тут наслідки. І часу, і, на жаль, ракети.

Юлія (6:32 - 6:37):

Стоїть генератор, бо без цього зараз просто неможливо.

Оксана (6:38 - 6:47):

Так, ми зараз спустилися вже під сцену. І зараз ми зайдемо в наш новий сценічний простір, який раніше був технічним.

Юлія (6:47 - 6:56):

Андрію, дивись, сцена крутиться прямо у нас над головою. Тобто зараз наверху на сцені відбувається дійство. Там йде репетиція.

Андрій (6:57 - 7:05):

І ми чуємо звук сцени, яка обертається просто над своєю головою зараз. На сцені перебувають актори.

Oksana (4:08 - 5:20):

Our theater is a professional, academic, Ukrainian music and drama theater. Accordingly, this foundation of professionalism must remain despite everything. Even if the building is destroyed, professional actors remain who continue their work. And we have successfully demonstrated this. The theater existed not only in this building, as you understand, but in other premises as well. Therefore, everything else is built around professionalism. Now, unfortunately, we are entering our painful point. It sounds with such an echo, but an echo that is very painful for us. You can see the destroyed hall, the destroyed roof. Again, I will repeat that there is also a temporary roof over this part. This story, unfortunately, has consequences in such a pristine form. If we did certain reconstructions there, made temporary ceilings, then here you see it as it is. This part of the theater needs reconstruction. We are constantly looking for donors to put this part in order. It is currently in a state of disrepair, and public access is prohibited here.

Andrii (5:20 - 5:26):

What is more difficult for the theater today – to gather a full house or to keep the cast of the troupe?

Oksana (5:26 - 6:32):

On the one hand, of course, there is a psychological barrier for viewers who to this day cannot recover from the tragedy that occurred. And, unfortunately, very often people associate safety issues and sirens precisely with what happened at the theater. And very often there is a story when we can start an event, then during sirens the event is interrupted, then we resume, then again. That is, it's a very difficult emotional burden for both the viewer and, of course, for the troupe. The other side is the troupe itself. 19 theater employees went to defend the country. Unfortunately, one of them died – Petro Velykyi. And he will never return. One employee is missing. And we are absolutely sure that we will wait for him and find him. We are waiting for him very much. And 17 warriors continue to defend the country. And so, 17 units of theater workers are at the front today. Accordingly, the troupe has become thinner. We are now descending lower and lower. Passing by the stage, as you can hear. Here you see the consequences. Both of time and, unfortunately, of the missile.

Yuliia (6:32 - 6:37):

There's a generator here, because without it, it's simply impossible now.

Oksana (6:38 - 6:47):

Yes, we have now descended under the stage. And now we will enter our new stage space, which used to be technical.

Yuliia (6:47 - 6:56):

Andrii, look, the stage is rotating right above our heads. That is, right now upstairs on the stage, an action is taking place. A rehearsal is going on there.

Andrii (6:57 - 7:05):

And we hear the sound of the stage rotating right over our heads right now. There are actors on the stage.

Юлія (7:05 - 7:16):

Яка чудова професія журналіста, що глядач може бачити тільки, як сцена обертається, а журналіст може, завдяки своїй роботі, побачити, як сцена обертається під сценою.

Звук обертання сцени (7:16 - 7:22):

Юлія (7:22 - 7:29):

Сцена зупинилася, репетиція триває, а ми просимо пані директорку розказати про цей простір.

Оксана (7:30 - 7:45):

Він є в нас мистецько-театральним, сценічним простором. Тут відбуваються як мистецькі заходи, так і вистави. Головний плюс – це можливість працювати в умовах повітряних тривог. Тобто ми не перериваємо вистави.

Звук піаніно (7:46 - 7:50):

Андрій (7:50 - 7:54):

Це піаніно Чернігівської фабрики музичних інструментів.

Оксана (7:54 - 8:01):

Це наш службовий вхід. Всі актори, всі працівники театру зранку потрапляють в театр саме через цей вхід.

Андрій (8:02 - 8:07):

Чи буває таке, що глядачі чекають на акторів після вистави?

Оксана (8:07 - 8:11):

Так, звичайно. Це дуже приємна така традиція.

Юлія (8:11 - 8:16):

Театру сто років. Що треба зробити, щоб він прожив перспективно наступні сто?

Оксана (8:16 - 8:40):

Театр буде жити попри все, навіть якщо йому будуть перешкоджати. Навіть війна не може зупинити театр. І наша діяльність тому приклад, ракетні вибухи не зупинили життя в театрі ні на один день. Ми маємо колосально глобальні амбітні плани. Тепер всі ми маємо можливість порівняти і зрозуміти цінність всього того, що ми маємо в мирний час.

Юлія (8:40 - 8:48):

Кілька годин ми з Андрієм сьогодні провели в театрі на екскурсії. А увечері нас запросили відвідати театралізований концерт.

Музика (8:48 - 8:53):

Yuliia (7:05 - 7:16):

What a wonderful profession journalism is, that the audience can only see how the stage rotates, while a journalist can, thanks to their work, see how the stage rotates from under the stage.

Sound of the stage rotating (7:16 - 7:22):

Yuliia (7:22 - 7:29):

The stage has stopped, the rehearsal continues, and we ask the director to tell us about this space.

Oksana (7:30 - 7:45):

It is an artistic-theatrical, stage space for us. Both artistic events and performances take place here. The main advantage is the ability to work during air raids. That is, we do not interrupt the performances.

Sound of a piano (7:46 - 7:50):

Andrii (7:50 - 7:54):

This is a piano from the Chernihiv musical instrument factory.

Oksana (7:54 - 8:01):

This is our staff entrance. All actors and all theater employees enter the theater through this entrance in the morning.

Andrii (8:02 - 8:07):

Does it happen that spectators wait for actors after the performance?

Oksana (8:07 - 8:11):

Yes, of course. This is a very pleasant tradition.

Yuliia (8:11 - 8:16):

The theater is a hundred years old. What needs to be done so that it lives prospectively for the next hundred?

Oksana (8:16 - 8:40):

The theater will live despite everything, even if obstacles are put in its way. Even war cannot stop the theater. And our activities are an example of this; missile explosions did not stop life in the theater for a single day. We have colossal global ambitious plans. Now all of us have the opportunity to compare and understand the value of everything we have in peacetime.

Yuliia (8:40 - 8:48):

Andrii and I spent several hours in the theater today on an excursion. And in the evening, we were invited to attend a theatrical concert.

Music (8:48 - 8:53):

Юлія (8:53 - 9:01):

Це тільки прелюдія сьогоднішнього вечора. І так звучить фое театру. А ось і дзвоник.

Музика (9:01 - 9:06):

Оголошення про поведінку під час повітряної тривоги (9:06 - 9:23):

У разі повітряної тривоги проведення мистецького заходу буде припинено, а вам запропоновано перейти до укриття. Якщо повітряна тривога триватиме більше 40 хвилин, глядачі мають право залишити укриття та скористатися прибраними квитками на виставу в будь-який інший день.

Звук театального дзвоника (9:23 - 9:27):

Юлія (9:28 - 9:32):

Пролунав третій дзвоник - і починається дійство.

Музика, оплески глядачів (9:32 - 9:57):

Yuliia (8:53 - 9:01):

This is only a prelude to tonight. And this is how the theater foyer sounds. And here's the bell.

Music (9:01 - 9:06):

Announcement about behavior during an air raid (9:06 - 9:23):

In the event of an air raid, the artistic event will be stopped, and you will be asked to go to the shelter. If the air raid lasts more than 40 minutes, spectators have the right to leave the shelter and use the saved tickets for the performance on any other day.

Sound of the theater bell (9:23 - 9:27):

Yuliia (9:28 - 9:32):

The third bell has rung – and the action begins...

Music, audience applause (9:32 - 9:57):